

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Ewa Hoffa

Protokolant:Starszy sekretarz sądowy Krystyna Wojciechowska-Trawka

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa E. Z. (1) /PESEL: (...)/

przeciwko P. Z. /PESEL: (...)/

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda, w celu ochrony jego wierzytelności wskazanej w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 10 października 2013 r. w sprawie (...), umowę darowizny nieruchomości o powierzchni 0,15.48 ha, położonej przy ul. (...), w G. , zapisanej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie, która to umowa została zawarta dnia 3 listopada 2009 r. między D. P., a P. Z. przed notariuszem A. S. w jej Kancelarii Notarialnej w G. przy ul. (...) i zarejestrowana w Repertorium A pod numerem (...).

II. Kosztami postępowania obciąża w całości pozwanego i z tego tytułu:

1/ nakazuje ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa /Sądu Okręgowego w Poznaniu/ kwotę 4150 zł /cztery tysiące sto pięćdziesiąt złotych/,

2/ zasądza od niego na rzecz powoda kwotę 3617 zł /trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych/

/-/ E. H.

***** początek tekstu

[Protokolant 00:00:12.244] Ogłoszenie wyroku sprawy [ns 00:00:13.549]

[M 00:00:17.397] Dzień dobry.

[Przewodniczący 00:00:18.090] Dzień dobry. Zapraszamy państwa. Proszę usiądźcie państwo. Napiszemy tak. Strony osobiście. Przewodnicząca ogłosiła wyrok. Proszę panów Sąd Okręgowy w Poznaniu, przepraszam, po rozpoznaniu w dniu..., proszę o powstanie, dobrze, 11 lutego 2016 roku sprawy z powództwa E. Z. (1) przeciwko P. Z. o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną po pierwsze: uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda, w celu ochrony jego wierzytelności wskazanej w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 10 października 2013 roku w sprawie(...) umowę darowizny nieruchomości o powierzchni 0,1548 ha położonej przy ulicy (...) w G., zapisanej w księdze wieczystej nr (...) [? 00:01:38.013] prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie, która to umowa została zawarta dnia 3 listopada 2009 roku między D. P. [? 00:01:47.707] a P. Z. przed notariuszem A. S. [? 00:01:51.561] w jej Kancelarii Notarialnej w G. przy ulicy (...) i zarejestrowana w repertorium A pod numerem (...). Kosztami postępowania obciąża w całości pozwanego i z tego tytułu nakazuje ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa, czyli Sądu Okręgowego w Poznaniu, kwotę 4150 złotych. To tyle. Ponadto zasądza od niego na rzecz powoda kwotę 3617 złotych. Proszę usiądźcie panowie. I poniżej napiszemy. Przewodnicząca uzasadniła wyrok

ustnie z zastosowaniem artykułu 328 paragraf 1 prim kpc. Powód wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do pokrzywdzonego wierzyciela, czyli powoda E. Z. (1), czynności prawnej umowy darowizny nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie (...) prowadzi księgę wieczystą za numerem (...) [? 00:03:26.660] zawartej w dniu 3 listopada 2009 roku w G. przed notariuszem A. S. [? 00:03:33.647] z siedzibą w G. pod numerem w repertorium A (...) pomiędzy pozwanym P. Z. a dłużniczką D. P. [? 00:03:45.664] z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje wierzytelność w wysokości 61568 złotych 88 groszy wraz z odsetkami z tytułu prawomocnego wyroku opatrzonego klauzulą wykonalności wydanego przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie w dniu 10 października 2013 roku w sprawie o sygnaturze akt (...). Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wnioski te znajdują się na karcie 1 i 2. Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego zwrotu wszelkich powstałych w sprawie kosztów postępowania. Wnioski te znajdują się na karcie 63 akt. Sąd ustalił następujący stan faktyczny. Powód i pozwany są braćmi. Ich matka zmarła 5 sierpnia 2008 roku. Na karcie 67 akt znajduje się odpis, kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego w Gnieźnie z 19 marca 2009 roku wydanego w sprawie (...), z którego wynika, że Sąd (...) stwierdza, że spadek po E. Z. (2) [? 00:05:32.561] zmarłej w dniu 5 sierpnia 2008 roku w G., w swoim ostatnim miejscu zamieszkania, na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego w Kancelarii Notarialnej w G. przez notariusza A. S. [? 00:05:47.923] w dniu 24 kwietnia 2008 roku za numerem repertorium A (...) otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w Gnieźnie w dniu 18 marca 2009 roku nabyła D. P. [? 00:06:09.002] córka M. i E. w całości. Na podstawie wspomnianego w tym postanowieniu testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego w dniu 24 kwietnia 2008 roku E. Z. (2) [? 00:06:30.908] oświadczyła w tym testamencie, iż na wypadek śmierci do całości spadku powołuje swą córkę D. P. [? 00:06:39.536], a ponadto na wypadek swej śmierci wydziedzicza swoich synów, a mianowicie E. Z. (1) i P. Z. z uwagi na to, że upoczywie nie dopełniają względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych. D. P. [? 00:06:58.505] jest siostrą stron, czyli pana powoda i pana pozwanego. Wydziedziczeni w testamencie notarialnym powód i pozwany nie kwestionowali testamentu w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku i jest to okoliczność bezsporna. Dnia 3 listopada 2009 roku została zawarta umowa darowizny między D. P. [? 00:07:31.866] a P. Z.. Ten akt notarialny również sporządziła notariusz A. S. [? 00:07:39.385]. Umowa darowizny znajdująca się na kartach 13 do 15 akt obejmowała nieruchomość położoną przy ulicy (...) w G., obejmującą obszar o, (...) hektara zabudowaną. Był to praktycznie cały majątek spadkowy przejęty przez D. P. [? 00:08:11.213] po śmierci swej matki, na podstawie wyżej wskazanego testamentu. W efekcie tej darowizny D. P. [? 00:08:22.699] pozbyła się nie tylko całości spadku po swej matce, ale również w zasadzie całego swojego majątku, ponieważ pozostało jej wyłącznie mieszkanie komunalne, które jednak nie stanowiło jej własności i z którego wyłącznie korzystała. W akcie notarialnym znajdującym się na karcie 13 do 15 darująca D. P. [? 00:08:50.109] nie zapewniła sobie ani prawa dożywocia w jakimkolwiek zakresie. Nie zapewniła sobie jakiegokolwiek dysponowania darowaną nieruchomością, w szczególności na przykład wynajmu tej nieruchomości za określone kwoty czynszowe. Co więcej, dokonanie darowizny, właśnie na rzecz P. Z., należy ocenić jako sprzeczne z wolą spadkodawczyni, wyrażoną w testamencie. Z zeznań pana pozwanego wynika, że obecnie wynajmuje za 900 złotych miesięcznie dom znajdujący się na tej nieruchomości i ten czynsz na własne potrzeby zużywa. Twierdził, że w razie, gdy jest to potrzebne również wspiera finansowo D. P. [? 00:09:46.734]. 4 sierpnia 2011 roku powód pozwał D. P. [? 00:09:56.847] o zapłatę za zachowku [? 00:09:58.496] w kwocie 41670 złotych z odsetkami ustawowymi i sprawa, zapoczątkowana tym pozewem, toczyła się pod sygnaturą (...) w Sądzie Rejonowym w Gnieźnie. 12 października 2011 roku doręczony został odpis pozwu D. P. [? 00:10:21.206]. Stosowne potwierdzenie odbioru tego odpisu pozwu znajduje się na karcie 35 wspomnianych akt o sygnaturze (...) Sądu Rejonowego w Gnieźnie. Odpowiadając na pozew D. P. [? 00:10:41.453] złożyła też zwolnienie, wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i oświadczenie o swej sytuacji rodzinnej, majątku i dochodach, które znajduje się na kartach 55 do 68 akt sprawy (...). Z tego oświadczenia wynika, że w okresie jego składania D. P. [? 00:11:08.114] była osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, co potwierdziła stosownym zaświadczeniem Powiatowego Urzędu Pracy, jest to na karcie 51 akt. Z kolei z kserokopii znajdującej się na karcie 50, a jest to kserokopia decyzji Prezydenta Miasta P. - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, wynika, że we wrześniu, 7 września 2011 roku przyznano D. P. [? 00:11:58.680] zasiłki celowe na zakup żywności i dofinansowanie do zakupu leków. Jak wynika z zeznań stron, obecnie D. P. [? 00:12:14.127] utrzymuje się z emerytury w kwocie 700 złotych miesięcznie. Jest to jedyne źródło jej dochodów. Postępowanie prowadzone w sprawie (...), w tym postępowaniu został wydany przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie dnia 10 października 2013 roku wyrok, w którym Sąd ten zasądził od pozwanej

D. P. [? 00:12:59.613] na rzecz powoda E. Z. (1) kwotę 61568 złotych i 88 groszy z ustawowymi odsetkami od kwoty 41670 złotych od 4 sierpnia 2011 roku, od kwoty 19898 złotych 88 groszy od dnia 11 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty każdej z tych kwot, w pozostałym zakresie powództwo oddalił. W toku postępowania przez Sądem II instancji, a następnie w efekcie rozpoznania skargi kasacyjnej wyrok cytowany Sądu Rejonowego w Gnieźnie uprawomocnił się i może być egzekwowany. Wspomniane i częściowo odczytane dokumenty, co do swojej treści, nie były kwestionowane przez żadnego z panów. Trochę inaczej interpretowaliście ich znaczenie, ale samej treści ich nie kwestionowaliście. W tej sytuacji Sąd dopuścił je, te dokumenty, w poczet dowodów, bowiem nie znalazł podstaw, żeby kwestionować je z urzędu. Na podstawie wniosków złożonych przez obu panów na rozprawie, wniosek ten jest odnotowany na karcie 86, Sąd odstąpił od przesłuchania jako świadka D. P. [? 00:14:27.353]. Z panów oświadczeń wynikało, że jej stan zdrowia nie jest najlepszy i jej przesłuchanie nie byłoby możliwe - nawet przed Sądem Rejonowym w Gnieźnie. Jeżeli chodzi o zeznania stron. Zeznania pana powoda są odnotowane na kartach 84 do 85, a zeznania pana pozwanego na karcie 85 do 86. Zeznaniom tym Sąd dał wiarę o tyle o ile były one zgodne z wyżej cytowanymi dokumentami przyjętymi za podstawę ustaleń. Z dat, które zostały... w toku wskazywania ustalonego stanu faktycznego wynika, że w okresie dokonania darowizny, czyli zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego, pan powód nie wystąpił jeszcze z roszczeniem o zachowek. Nie toczyła się, nie toczyło się żadne postępowanie jeszcze, ale ponieważ nie upłynął czas przedawnienia o zachowek teoretycznie istniała możliwość, że powód z takim roszczeniem wystąpi. Wiedział o tym zarówno pan pozwany, jak i wiedziała o tym D. P. [? 00:15:44.602]. Roszczenie powoda, które zostało opisane w pozwie, który zapoczątkował niniejszą sprawę, znajduje oparcie prawne w artykule 530, którego treść jest następująca. Przepisy artykułów poprzedzających stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Jeżeli jednak osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała. Drugie zdanie tego przepisu nie znajduje tutaj zastosowania, ponieważ darowizna jest czynnością z natury swojej nieodpłatną. W związku z tym znajdują zastosowanie przepisy wcześniejsze, które wprowadzają szereg domniemań dotyczących tego, po pierwsze, czy dłużnik wiedział o zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli i czy osoba trzecia wiedziała lub mogła się dowiedzieć o zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli. Bezsporne jest - i wynika to jednoznacznie ze stanu faktycznego - że po dokonaniu darowizny D. P. [? 00:17:15.946] nie miała już żadnego majątku. Nie miała też wówczas dochodów, ponieważ nie przysługiwał jej nawet zasiłek dla bezrobotnych, tak że egzekucja prowadzona w stosunku do niej ewidentnie była niemożliwa. Nie można było ani grosza od niej uzyskać w tym jej stanie majątkowym. Ze względu na to, że darowizna była między siostrą a bratem, czyli osobami bliskimi sobie, jest to drugi stopień pokrewieństwa, obowiązuje domniemanie, że osoba bliska wiedziała o tym, że może nastąpić pokrzywdzenie potencjalnego wierzyciela w efekcie tej darowizny. Obalenie tego domniemania mogłoby nastąpić gdyby pan pozwany udowodnił, że tak nie było. Pan tego dowodu nie przeprowadził, tak że domniemanie to okazał się skuteczne. Kolejny artykuł 529 wskazuje, że jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, a taką sytuację mamy tutaj, domniemywa się, że działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Tutaj znajduje zastosowanie domniemanie z artykułu 529 zdanie pierwsze, ponieważ w dacie darowizny D. P. [? 00:18:50.715] była niewypłacalna, i co więcej, stała się całkowicie niewypłacalna. O tym, że zarówno D. P. [? 00:19:00.131] jak i pan pozwany wiedzieli, że ta czynność darowizny będzie skutkowała niemożnością wyegzekwowania przez powoda zachowku można wywnioskować z sytuacji rodzinnej, jaka powstała. Mianowicie gdyby były inne motywy darowizny D. P. [? 00:19:26.914] zapewniłaby sobie jakiekolwiek dożywocie w umowie darowizny, czyli obciążona by została osoba obdarowana, w tym wypadku brat, obowiązkiem opieki, zapewnienia mieszkania, jakichś ewentualnie wsparcia finansowego w konkretnej wysokości. Tak się nie stało i daje to do myślenia w sytuacji, gdy D. P. [? 00:19:53.012] była wręcz w krytycznej sytuacji życiowej i finansowej w tym okresie. Kolejna kwestia jest taka, że darowizna stanowiła ewidentne pogwałcenie woli spadkodawczyni, która wydziedziczyła obu synów, a skutek wydziedziczenia jest taki, że według spadkodawczyni żaden z nich nie powinien po niej otrzymać nic. D. P. [? 00:20:18.182] no złamała jakby ten testament, dokonując darowizny, i to jest kolejna przesłanka pozwalająca przypuszczać, że i ona i pan pozwany działali w pewnym sensie w zмовie żeby utrudnić egzekucję zachowku przez pana powoda. Ponieważ jak już mówiła to domniemanie nie zostało obalone. Rozstrzygnięcie, czyli wyrok był oczywisty. Sąd uwzględnił powództwo w całości. Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia jest orzeczenie o kosztach postępowania. Pan powód ze względu na trudną sytuację materialną został zwolniony w całości od kosztów sądowych. Postanowienie to zostało wydane 10 marca 2015 roku. Jest na karcie 51 akt. W czasie przesłuchania stron ustaliliśmy,

że nie zaszły, nie zastąpiła poprawa sytuacji materialnej powoda, która by pozwalała zmienić to postanowienie. Skoro więc nie została uiszczona opłata od pozwu powinien ją zapłacić pan pozwany, który sprawę przegrał. Tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powoda według stawek minimalnych powod [? 00:21:39.630] powinien zwrócić powodowi kwotę 3617 złotych, jest to kwota wskazana w paragrafie 6 ustęp 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie. Rozporządzenie to zostało opublikowane w tekście jednolitym w Dzienniku Ustaw z 2013 roku pozycja 461 z późniejszymi zmianami. Jeżeli chodzi o podstawę zasądzenia tej kwoty 4150 złotych od powoda na rzecz Skarbu Państwa, to jest to przepis z artykułu 98 paragraf 1 i 2 kpc, w związku z artykułem 113 punkt 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opublikowany w Dzienniku Ustaw z 2014 pozycja 1025 ze zmianami. Podstawa prawną punktu o kosztach postępowania w całości jest wspomniany artykuł 98 paragraf 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego. To jest koniec uzasadnienia ustnego. Proszę państwa, tam, że przewodnicząca pouczyła i tak dalej... Proszę państwa to uzasadnienie ustne ma takie samo znaczenie jak uzasadnienie pisemne. Można się zwrócić o transkrypcję tego uzasadnienia i odpis wyroku. I w terminie 14 dni od otrzymania transkrypcji z wyrokiem można złożyć apelację. Czyli tak w ciągu 7 dni można złożyć wniosek o wydanie wyroku z uzasadnieniem transkrybowanym i potem w terminie 14 dni od daty otrzymania wyroku z uzasadnieniem można wywieść apelację. Czy pan pozwany czy to robi czy nie, no to już jest pana wola. W każdym razie taka możliwość istnieje i o tym pouczam. Dziękuję panom bardzo. To wszystko.

[M 00:23:40.076] Do widzenia.

[Przewodniczący 00:23:42.662] Proszę państwa, tak poza rozprawą sugeruje, żebyście państwo, jak na dwóch braci przystało, jakoś się rozliczyli polubownie. Zachówek się należy. Zostało to stwierdzone.

[Powód 00:23:53.264] [ns 00:23:53.420] ja czekałem, czekałem, W. Sądu.

[Przewodniczący 00:23:56.177] Tak, przemyślcie to jeszcze. To chyba by było najlepsze wyjście.

[Pozwany 00:23:59.570] Bardzo szanuję zdanie, W. Sądu...

[Przewodniczący 00:24:01.612] Proszę?

[Pozwany 00:24:02.163] Mówię, szanuję zdanie W. Sądu.

[Przewodniczący 00:24:03.385] Proszę państwa, no ja tu prezentuję ocenę prawną na podstawie tego, co państwo mi przedstawili. Wasze sytuację rodzinne również w szczegółach są nie do wykrycia [ns 00:24:13.296] Dziękuję bardzo.

[Pozwany 00:24:15.053] Również.

[Przewodniczący 00:24:15.771] Do widzenia.

[K. części 00:24:15.999]